

DECIZIE

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Luiza Gafton

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Societatea Comercială "Privat-Trans" Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății Comerciale "Privat-Trans" Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată "DTA Cargo", intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată "Autoprogresiv-Service" cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și penalității de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea Comercială "Privat-Trans" Societate cu Răspundere Limitată și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015,

c o n s t a t ă:

La 28 august 2014, SC "Privat-Trans" SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL "DTA Cargo" cu privire la încasarea datoriei și penalității de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 10 iulie 2013 în calitate de transportator a încheiat cu SRL "DTA Cargo" în calitate de client contractul de prestări servicii de transport nr. 871/13 cu privire la transportarea mărfii, destinatarul mărfii fiind SRL "Autoprogresiv-Service".

Potrivit pct. 17 din contractul nominalizat taxa pentru transport a constituit 650 Euro, iar reieșind din pct. 19 pentru întârzierea plății, potrivit comenzii, pentru fiecare zi de întârziere se achită penalitate în mărime de 0,1%.

Susține că a prestat servicii de transport SRL "DTA Cargo", fapt ce se confirmă prin scrisoarea de transport internațional (CMR) Seria CR nr. 0054965 din 16 iulie 2013, însă cu toate acestea pârîta refuză semnarea Actului de primire-predare a lucrărilor îndeplinite și a facturii fiscale pentru suma de 10.875,80 lei, ce reprezintă 650 Euro conform cursului de schimb valutar.

Afirmă că, din motiv că în rezultatul semnării de către părți a unei alte comenzi de transport din 25 martie 2014, SC "Privat-Trans" SRL urma să-și execute obligația de plată față de SRL "DTA Cargo", datoria s-a micșorat până la 7.641,59 lei.

Invocă că a fost respectată procedura de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară, expediind în acest sens la 15 mai 2014 și 20 august 2014 în adresa SRL "DTA Cargo" somații, solicitând achitarea datoriei, însă nu s-a soldat cu careva succes.

Menționează că la moment datoria în urma neexecutării de către SRL "DTA Cargo" a obligațiilor contractuale constituie suma de 9.097,93 lei, dintre care 7.641,59 lei datoria propriu zisă și 1.456,34 lei penalitate de întârziere.

Cere SC "Privat-Trans" SRL încasarea din contul SRL "DTA Cargo" în beneficiul său sumei de 7.641,59 lei cu titlu de datorie și 1.456,34 lei penalitate de întârziere, în total 9.097,93 lei, precum și 3.000 lei cheltuieli pentru asistență juridică, 385 lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 18 lei cheltuieli pentru expedierea somațiilor.

Pe parcursul examinării cauzei, și anume la 02 decembrie 2014, SC "Privat-Trans" SRL din considerentele că a achitat datoria sa față de SRL "DTA Cargo" și-a majorat pretențiile din acțiune, solicitând încasarea din contul SRL "DTA Cargo" în beneficiul său sumei de 10.875,8 lei cu titlu de datorie, 1.031,71 lei dobânda de întârziere și 1.957,64 lei penalitate de întârziere, în total 13.865,15 lei, precum și 6.117,7 lei cheltuieli de judecată, dintre care 3.000 lei cheltuieli pentru asistență juridică, 2.617,20 lei cheltuieli pentru executarea măsurii de executare, 18 lei cheltuieli pentru expedierea somațiilor, 36 lei plata pentru obținerea extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice și 506,50 lei taxa de stat.

Prin încheierea protocolară a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 23 aprilie 2015, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu SRL "Autoprogresiv-Service".

Prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015, acțiunea a fost respinsă ca tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016, a fost respins apelul declarat de către SC "Privat-Trans" SRL și menținută hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 noiembrie 2016, a fost admis recursul declarat de către SC "Privat-Trans" SRL, casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017, a fost respins apelul declarat de către SC "Privat-Trans" SRL și menținută hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015.

La 28 iulie 2017, SC "Privat-Trans" SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017 și hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului SC "Privat-Trans" SRL a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, interpretând și aplicând eronat normele de drept material.

Declară că prin pretenția nr.1 din 23 iulie 2013, redactată în limba rusă, intimata SRL "DTA Cargo" a recunoscut faptul că la 10 iulie 2013 a încheiat cu SC "Privat-Trans" SRL contract de prestări servicii de transport privind transportarea mărfii din Germania în Moldova la prețul de 650 Euro, concomitent în pretenția dată, intimata notând că

transportatorul abia la 15 iulie 2013 s-a prezentat la locul încărcării mărfii contrar prevederilor pct. pct. 1 și 13 din contractul menționat.

Consideră că prin pretenția menționată intimată recunoaște semnarea contractului de prestare a serviciilor de transport nr. 871/13 cu privire la transportarea mărfii din 10 iulie 2013, precum și executarea de către SC "Privat-Trans" SRL a serviciilor de transport, însă refuză achitarea acestora.

Susține că reieșind din contractul de transport din 10 iulie 2013, imprimat pe foia cu antet a SRL "DTA Cargo", cât și pretenția nr.1 din 23 iulie 2013, intimată SRL "DTA Cargo" confirmă cu certitudine existența obligației sale de plată față de SC "Privat-Trans" SRL, prima având calitatea de client și plătitor, indiferent cine este destinatarul.

De asemenea, afirmă recurenta că obiectul prezentului litigiu constă în plata serviciilor de transport în temeiul comenzii de transport din 10 iulie 2013, iar careva pretenții privind întocmirea scrisorii internaționale de transport CMR sau pierderea încărcăturii nu au parvenit din partea clientului SRL "DTA Cargo".

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017 a fost expediată în adresa SC "Privat-Trans" SRL la 30 mai 2017 (f.d. 186) și recepționată de către recurentă la 06 iunie 2017 (f.d. 197), fapt ce rezultă de pe copia plicului anexat la cererea de recurs.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către SC "Privat-Trans" SRL la 28 iulie 2017, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 29 noiembrie 2017, în adresa SRL "DTA Cargo" și SRL "Autoprogresiv-Service" au fost expediate copiile recursului declarat de către SC "Privat-Trans" SRL, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referințelor, însă părțile nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2018, recursul declarat de către SC "Privat-Trans" SRL a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Potrivit art. 241 alin. (1) și (5) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Din suportul probatoriu prezent la actele cauzei rezultă că la 28 august 2014, SC "Privat-Trans" SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL "DTA Cargo",

solicitînd în final încasarea din contul intimatei-pîrîte în beneficiul său sumei de 10.875,8 lei cu titlu de datorie formată în urma neachitării serviciilor de transport, 1.031,71 lei dobînda de întîrziere și 1.957,64 lei penalitate de întîrziere, în total 13.865,15 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017, acțiunea a fost respinsă.

Se reține că prima instanță, cu trimitere la prevederile art. 1020 alin. (5) Cod civil, a respins acțiunea ca fiind tardivă, motivîndu-și soluția prin faptul că SC "Privat-Trans" SRL a omis termenul de adresare cu pretenție către intimata-pîrîtă SRL "DTA Cargo" ce vizează încasarea sumei pentru transportarea mărfii.

A concluzionat prima instanță că SC "Privat-Trans" SRL era obligată să înainteze pretențiile față de SRL "DTA Cargo" în termen de 21 de zile din momentul în care încărcătura a fost pusă la dispoziția destinatarului - SRL "Autoprogresiv-Service" - 19 iulie 2013, însă pretenția a fost înaintată abia la 15 mai 2014, adică cu depășirea termenului prevăzut de lege.

Instanța de apel la rîndul său și-a argumentat soluția de menținere a hotărîrii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015 prin faptul că prima instanță corect a respins acțiunea ca neîntemeiată, deși potrivit hotărîrii menționate prezenta acțiune a fost respinsă anume ca fiind tardivă și nu ca neîntemeiată.

Mai mult ca atît, în susținerea concluziei sale instanța de apel a făcut trimitere la faptul că în speță contractul încheiat între SC "Privat-Trans" SRL și SRL "DTA Cargo" este unul de expediție și nu de transport, or, marfa livrată de către SC "Privat-Trans" SRL a fost pusă la dispoziția SRL "Autoprogresiv-Service", care potrivit scrisorii de transport internațional CMR seria CR nr. 0054965 din 16 iulie 2013 este destinatarul încărcăturii, iar SRL "DTA Cargo" nu are calitatea de client, avînd în vedere faptul că nici un act prezentat, inclusiv factura și Actul de predare-primire a lucrărilor, nu a fost semnat de către ultima.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția dată în prezentul litigiu drept una arbitrară, or, instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe, s-a expus în privința raționamentului respingerii acțiunii SC "Privat-Trans" SRL, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, precum și fără a elucida următoarele aspecte.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în prima instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Se reține că recurenta-apelantă SC "Privat-Trans" SRL în susținerea apelului declarat a invocat ca unic și important temei de casare a hotărîrii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2015 - interpretarea și aplicarea eronată de către prima instanță la cazul speței a prevederilor art. 1020 alin. (5) Cod civil și neaplicarea normei de drept materiale corecte, și anume a dispozițiilor art. 1021 alin. (1) și alin. (2) lit. c) Cod civil.

Cu toate că, în partea descriptivă a deciziei recurate argumentul recurentei-apelante SC "Privat-Trans" SRL sus-nominalizat a fost menționat, totuși instanța de apel, contrar prevederilor art. 373 CPC, l-a ignorat și nu s-a expus în privința acestuia, în pofida faptului că prima instanță a respins acțiunea anume pe temeiul omiterii termenului de înaintare a

pretenției ce a dus la pierderea dreptului la acțiune și nu în privința netemeinicii cererii de chemare în judecată

În acest sens, instanța de recurs consideră necesar de a remarca faptul că conform art. 1020 alin. (5) Cod civil, pentru încălcarea termenului de livrare se pot cere despăgubiri doar dacă, în termen de 21 de zile din momentul în care încărcătura a fost pusă la dispoziția destinatarului, este înaintată o obiecție scrisă către căraș.

Din conținutul normei precitate rezultă că destinatarul (expeditorul) va beneficia de despăgubiri pentru prejudicii cauzate de livrarea cu întârziere a încărcăturii, doar în cazul în care va înainta o obiecție scrisă cărașului timp de 21 de zile din momentul când i-a fost pusă la dispoziție încărcătura.

Prin urmare, norma dată de drept poate fi aplicată doar în cazul încălcării termenului de livrare, pe când la cazul speței se solicită încasarea sumei de 10.875,8 lei cu titlu de datorie formată ca rezultat al neachitării costului pentru serviciile de transport în baza contractului de prestări servicii de transport nr. 871/13 din 10 iulie 2013 încheiat între SC "Privat-Trans" SRL și SRL "DTA Cargo".

Totodată, conform art. 1021 alin. (1) și (2) lit. c) Cod civil, termenul de prescripție în raporturile de transport este de un an. Curgerea termenului de prescripție începe în toate celelalte cazuri – în ziua expirării unui termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport.

Se reține că termenul dat se aplică atât în acțiunile cărașului către expeditor sau destinatar, cât și în cazul acțiunilor acestora din urmă către transportator.

Astfel, contractul de prestări servicii de transport nr. 871/13 a fost încheiat între SC "Privat-Trans" SRL în calitate de căraș și SRL "DTA Cargo" în calitate de client la 10 iulie 2013, deci termenul de prescripție de un an de zile a început să curgă din 10 octombrie 2013, ce constituie data de la expirarea termenului de 3 luni de la data încheierii contractului de transport, cererea de chemare în judecată fiind depusă la 28 august 2014, adică în interiorul termenului de prescripție prevăzut de art. 1021 Cod civil.

La fel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia instanței de apel precum că contractul din 10 iulie 2013 semnat între SC "Privat-Trans" SRL și SRL "DTA Cargo" este un contract de expediție și nu de transport, este eronată din următoarele considerente.

Conform art. 980 alin. (1) Cod civil, prin contractul de transport, o parte (cărașul, transportator) se obligă față de cealaltă parte (pasager sau client) să o transporte împreună cu bagajele sau, respectiv, să transporte încărcătura la locul de destinație, iar cealaltă parte se obligă să plătească remunerația convenită.

Se reține că subiecții contractului de transport sunt cărașul (transportatorul) și clientul sau pasagerul. În contractul de transport mai participă încă un subiect de drept, care necătfînd la faptul că direct nu este indicat în definiția contractului, totuși activează în cadrul acestuia contract, și anume fiind vorba de destinatorul bunului transportat, calitate în care poate activa orice subiect de drept. Destinatorul nu participă la încheierea contractului, însă în virtutea legii dispune de un șir de drepturi și obligațiuni în cadrul executării contractului de transport.

Scopul principal al contractului de transport fiind asigurarea juridică a transportării bunurilor și persoanelor fizice de la stația de îmbarcare până la stația de destinație a acestora.

Conform art. 1075 alin. (1) Cod civil, prin contractul de expediție o parte (expeditor) se obligă, pe contul și în numele celeilalte părți (client) sau în nume propriu, să încheie un

contract de transport și să efectueze actele necesare în vederea efectuării transportării, iar clientul se obligă să achite remunerația convenită (comision).

Astfel, potrivit contractului de transport nr. 871/13 din 10 iulie 2013, imprimat pe foaia cu antet a SRL "DTA Cargo" în care sunt indicate rechizitele acesteia, adică adresa juridică, codul fiscal, codul de decontare, banca la care se deservește intimita, precum și ștampila SRL "DTA Cargo" cu inițialele acesteia, SC "Privat-Trans" SRL în calitate de cărauș s-a obligat să aducă marfă în cantitate de 3512 kg din Germania la comanda SRL "DTA Cargo" în calitate client (f.d. 9).

În atare circumstanțe, instanța de recurs consideră concluzia instanței de apel precum că SRL "DTA Cargo" nu are calitatea de client, având în vedere faptul că marfa livrată de către SC "Privat-Trans" SRL a fost pusă la dispoziția SRL "Autoprogresiv-Service", care potrivit scrisorii de transport internațional CMR seria CR nr. 0054965 din 16 iulie 2013 este destinatarul încărcăturii, este lipsită de temei juridic, or, împrejurările enunțate supra denotă contrariul.

Pe lângă acestea, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a neglijat să se expună și în privința argumentului SC "Privat-Trans" SRL formulat atât în cadrul ședinței primei instanțe din 23 aprilie 2015, cât și în cererea de recurs, precum că prin pretenția nr. 1 din 23 iulie 2013, redactată în limba rusă, SRL "DTA Cargo" recunoaște faptul că la 10 iulie 2013 a încheiat cu SC "Privat-Trans" SRL contract de prestări servicii de transport privind transportarea mărfii din Germania în Moldova la prețul de 650 Euro, concomitent în pretenția dată, intimata notând că transportatorul abia la 15 iulie 2013 s-a prezentat la locul încărcării mărfii contrar prevederilor pct. pct. 1 și 13 din contractul menționat (f.d. 90 verso, 92 verso).

Distinct de aceasta, instanța de apel a omis să verifice faptul dacă între SRL "DTA Cargo" și SRL "Autoprogresiv-Service" au fost încheiate careva tranzacții juridice ce au legătură cu prezentul litigiu.

În temeiul celor precitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017 ca fiind una nemotivată și arbitrară, or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Se reține că în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile unei dintre părți.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță (art. 432 alin. 3 lit. d) și f) CPC), Colegiul civil, comercial și de

contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SC ”Privat-Trans” SRL, casa decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea Comercială ”Privat-Trans” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății Comerciale ”Privat-Trans” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată ”DTA Cargo”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată ”Autoprogresiv-Service” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și penalității de întârziere, cu remiterea cauzei civile spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Luiza Gafton